

**Informačný list predmetu** (v štruktúre podľa vyhlášky č. 614/2002 Z. z.)

<b>Vysoká škola:</b> Univerzita Komenského v Bratislave	
<b>Fakulta:</b> Prírodovedecká fakulta UK v Bratislave	
<b>Kód predmetu:</b>	<b>Názov predmetu:</b> Geografia Afriky – vybrané problémy a regióny
<b>Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností:</b> <b>Forma výučby:</b> prezenčné štúdium (kombinovaná forma), prednášky, semináre <b>Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách):</b> <b>Týždenný:</b> 3 (P2/S1) <b>Za obdobie štúdia:</b> 39 <b>Metóda štúdia:</b> denná	
<b>Počet kreditov:</b> 4	
<b>Odporúčaný semester/trimester štúdia:</b> 2. semester	
<b>Stupeň štúdia:</b> 2. stupeň	
<b>Podmieňujúce predmety:</b>	
<b>Podmienky na absolvovanie predmetu:</b> <i>Hodnotenie predmetu je rozdelené na dve časti - priebežné hodnotenie počas semestra a záverečné hodnotenie.</i>  <i>Priebežné hodnotenie:</i> <i>Za seminár môže študent získať maximálne 10 bodov.</i> <i>Minimálne musí získať 6 bodov (60 %).</i> <i>Podmienky na udelenie bodov za cvičenie:</i> <ul style="list-style-type: none"><li>- aktívna účasť na cvičeniach s vhodnou domácou prípravou</li><li>- odprezentovanie a odovzdanie vypracovanej seminárnej práce s použitím vhodnej audio-vizuálnej prezentácie</li></ul> <i>Kritéria kladené na seminárne práce:</i> <u>&lt;90 – 100 %&gt;</u> <i>Seminárna práca má správne uvádzané ciele, ktoré sú splnené. Štruktúra práce je logická a originálna. V práci sú kriticky predstavené teoretické prístupy a koncepty, ktoré sú výborne aplikované, pričom sú aj logicky analyzované. V záveroch sú uvádzané logicky podložené vlastné, originálne názory.</i> <i>Seminárna práca je štylisticky a gramaticky výborne napísaná. Obsahuje vhodne zaradené a výborne formálne zvládnuté mapy, grafy, diagramy, obrázky. Použitá literatúra je úplná a správne uvádzaná. Požadovaný rozsah seminárnej práce je v rámci zadanej tolerancie.</i> <i>Prezentácia je originálna, komplexná, jasná a názorná, v rámci zadanej časovej tolerancie</i> <u>&lt;80 - 90 %&gt;</u> <i>Seminárna práca má správne uvádzané ciele, ktoré sú splnené. Štruktúra práce je logická. V práci sú čiastočne aplikované teoretické prístupy a koncepty, pričom sú aj logicky analyzované. V záveroch sú uvádzané logicky podložené názory.</i> <i>Seminárna práca je štylisticky a gramaticky dobre napísaná. Obsahuje vhodne zaradené a dobre formálne zvládnuté mapy, grafy, diagramy, obrázky. Použitá literatúra je úplná a správne uvádzaná. Požadovaný rozsah seminárnej práce je v rámci zadanej tolerancie.</i> <i>Prezentácia je originálna, ucelená, jasná a názorná, v rámci zadanej časovej tolerancie</i> <u>&lt;70 – 80 %&gt;</u> <i>Seminárna práca má uvádzané ciele, ktoré sú splnené. Štruktúra práce je logická. V práci sú čiastočne aplikované teoretické prístupy a koncepty. V záveroch sú uvádzané logicky podložené názory, ale sú len čiastočné.</i>	

*Seminárna práca je štylisticky a gramaticky dobre napísaná. Obsahuje dobre formálne zvládnuté mapy, grafy, diagramy, obrázky. Použitá literatúra je úplná a správne uvádzaná. Požadovaný rozsah seminárnej práce je v rámci zadanej tolerancie.*

*Prezentácia je priemerná (slabšia rétorika), predstavuje základy zadanej témy. Je v rámci zadanej časovej tolerancie*

<60 – 70 %>

*Seminárna práca má uvádzané ciele, ktoré sú splnené. Štruktúra práce má menšie nedostatky. V práci chýbajú niektoré (nie zásadné) teoretické prístupy a koncepty. V záveroch sú uvádzané len čiastočné závery, ktoré nie sú úplné.*

*Seminárna práca je štylisticky a gramaticky uspokojivo napísaná. Obsahuje uspokojivo formálne zvládnuté mapy, grafy, diagramy, obrázky. Použitá literatúra je úplná a správne uvádzaná. Požadovaný rozsah seminárnej práce je v rámci zadanej tolerancie.*

*Prezentácia je uspokojivá (slabšia rétorika), je jasná, predstavuje základy zadanej témy. Je v rámci zadanej časovej tolerancie.*

<50 – 60 %>

*Seminárna práca má uvádzané ciele, ktoré sú čiastočne splnené. Štruktúra práce má menšie nedostatky. V práci chýbajú niektoré teoretické prístupy a koncepty. V záveroch sú uvádzané len čiastočné závery, ktoré nie sú úplné.*

*Seminárna práca je štylisticky a gramaticky podpriemerne napísaná. Obsahuje formálne podpriemerne zvládnuté mapy, grafy, diagramy, obrázky, ktorých je minimum. Použitá literatúra je čiastočná ale správne uvádzaná. Požadovaný rozsah seminárnej práce je v rámci zadanej tolerancie.*

*Prezentácia je podpriemerná, predstavuje len vybrané prvky zadanej témy, Je v rámci zadanej časovej tolerancie.*

*Záverečné hodnotenie:*

*Pozostáva zo záverečnej skúšky (skúška môže byť v ústnej alebo písomnej forme):*

*Písomná aj ústna skúška pozostáva z dvoch častí, za každú časť môže študent získať 45 bodov, spolu 90 bodov, musí však z každej získať minimálne 30 % bodov (14 a 14 bodov). Test alebo ústna skúška sú úspešné, ak študent získa minimálne 50 % bodov (45 bodov).*

*Celkovo musí získať minimálne 55 bodov (61 %). Celkové hodnotenie skúšky je nasledovné:*

<81 – 90 bodov> <90-100 %>

*Písomný test je jasný, názorný a zrozumiteľný. Ústna odpoveď je jasná, zrozumiteľná, so správnou a správne použitou terminológiou. Študent originálne zodpovedá na predložené otázky. V odpovedi sú výborne aplikované teoretické prístupy a koncepty, pričom sú aj logicky analyzované. Požadovaný rozsah odpovedí je primeraný. Písomný test je štylisticky a gramaticky výborne napísaný. V ústnej odpovedi študenti vyčerpávajúco zodpovedá zadané otázky, terminologicky, štylisticky správne a spisovne sa vyjadruje.*

<72 – 81 bodov> <80-90 %>

*V teste aj ústnej odpovedi sú čiastočne aplikované teoretické prístupy a koncepty, pričom sú aj logicky analyzované. V záveroch sú uvádzané logicky podložené názory. Študent vhodne zodpovedá na predložené otázky. Písomný test je štylisticky a gramaticky dobre napísaný. Ústny prejav je plynulý so správnou a primeranou štylistikou, študent sa vyjadruje spisovne a okamžite správne reaguje na doplňujúce otázky. Požadovaný rozsah odpovedí je v rámci zadanej tolerancie.*

<63 - 72 bodov> <70-80 %>

*V písomnom teste a ústnej odpovedi sú čiastočne aplikované teoretické prístupy a koncepty preberané na prednáškach a uvádzané v literatúre. V odpovediach sú uvádzané logicky podložené názory, ale sú len čiastočné. Písomná práca je štylisticky a gramaticky dobre*

napísaná. Pri ústnej odpovedi je požadovaný plynulý verbálny spisovný prejav so správnou a primeranou štylistikou.

<54 - 63 bodov) <60-70 %)

Písomný test aj ústna odpoveď v zásade odpovedá na požadované otázky. Odpovede majú menšie nedostatky. V odpovediach chýbajú v odpovediach niektoré (nie zásadné) teoretické prístupy a koncepty. V niektorých prípadoch sú uvádzané len čiastočné odpovede, ktoré nie sú úplné. Písomný test je štylisticky a gramaticky uspokojivo napísaný. Pri ústnej odpovedi je verbálny prejav s primeranou štylistikou, študent dokáže reagovať na doplňujúce otázky. Písomný test obsahuje uspokojivo formálne zvládnuté prílohy.

<45 – 54 bodov) <50-60 %)

V písomnom teste sú v odpovediach (v ústnej odpovedi) sú čiastočne splnené požadované ciele. Odpovede majú menšie nedostatky. V odpovediach chýbajú niektoré teoretické prístupy a koncepty prebraté na prednáškach. Odpovede sú len čiastočné, niektoré nie sú úplné a obsahujú pomerne značné nepresnosti, prípadne chybné závery. Odpovede v písomnom teste sú štylisticky a gramaticky podpriemerne napísané. V ústnej odpovedi sú nepresné termíny, nevhodná štylistika, sú potrebné doplňujúce otázky. Požadovaný rozsah odpovedí je v rámci zadanej tolerancie. Študent porozumel zadaniu a stručne charakterizoval niektoré z dôležitých faktov.

Celkové hodnotenie vzniká súčtom bodov za záverečnú skúšku a seminár.

Skúška môže byť realizovaná ústnou aj písomnou formou

Na udelenie hodnotenia je potrebné získať:

na A: <90 – 100) %

na B: <80 – 90) %

na C: <70 – 80) %

na D: <60 – 70) %

na E: <50 – 60) %

Kredity sa NEUDELIA študentovi, ktorý získa menej ako 50 % hodnotenia (50 bodov)

### **Výsledky vzdelávania:**

Študent navštevujúci predmet už pozná základnú faktografiu daného regiónu a charakteristiku makroregiónu. pozná všeobecné zákonitosti fungovania prírodných aj humánno-geografických procesov, dokáže rozpoznať prírodné aj humánno-geografické hrozby a riziká, určiť všeobecné príčiny a možné následky a dôsledky. Pozná základné historické súvislosti regiónu.

Absolvent predmetu bude:

- chápať vplyv historickogeografického vývoja na súčasný ekonomický vývoj v regiónoch a sledovaných krajinách Afriky
- vedieť zhodnotiť vplyv miešania národov a kultúr na utváranie národného povedomia a celkovú situáciu v jednotlivých vybraných krajinách, najmä tých najľudnatejších a geopoliticky najvýznamnejších (Egypt, Nigéria, Etiópia, Konžská demokratická republika, Juhoafrická republika)
- schopný identifikovať v jednotlivých krajinách a makroregiónoch centrá hospodárstva ako aj marginálne oblasti
- vedieť identifikovať prírodné hrozby a riziká, prípadne činnosti a zásahy človeka, ktoré ich môžu vyvolať. Dokáže zhodnotiť, ako im možno predísť, prípadne navrhnúť riešenia vhodné na odstraňovanie následkov aj na príklade z iných regiónov
- vedieť identifikovať hlavné demografické a ekonomické problémy regiónov, ich príčiny a dôsledky
- vedieť vymedziť regióny nestability, poznať príčiny a dôsledky konfliktov
- schopný zaradiť aktuálne dianie na kontinente do širšieho kontextu vzájomných súvislostí

### **Stručná osnova predmetu:**

Predmet je zameraný na geografiu Afriky ako celku. V prednáškach sa kladie dôraz na zdôraznenie vzájomnej previazanosti prírodných, demografických, kultúrno-historických a ekonomických faktorov jednak na príkladoch v rámci regiónov Afriky, jednak na príklade vybraných afrických krajín – Egypt, Nigéria, Etiópia, konžská demokratická republika, Juhoafrická republika. V uvedených krajinách sa kladie dôraz na prírodnú diferencovanosť, kultúrnospoločenskú pestrosť, špecifiká demografického aj ekonomického vývoja ako aj problematiku oblastí a regiónov.

- Formovanie afrického kontinentu ako špecifickej fyzicko-geografickej entity, osídlenie Afriky, formovanie predkoloniálnej Afriky
- Afrika ako objekt koloniálnej expanzie; príčiny, priebeh a dôsledky koloniálnej nadvlády v Afrike, priestorové presuny ťažísk osídlenia a hospodárskeho rozvoja, formovanie politického rozdelenia Afriky
- Problémy vývoja postkoloniálnej Afriky – vnútropolitická nestabilita a jej príčiny, sociálno-ekonomický vývoj, Afrika v postbipolárnom svete
- Regióny Afriky, ich špecifiká a vybrané krajiny:
- Severná Afrika (Egypt) – problémy rozvoja v extrémnych aridných podmienkach, severná Afrika a jej vzťahy s EÚ
- Západná Afrika – ohniská nestability v pásme Sahelu, napätia medzi nekompatibilným politickým a etnicko-náboženským rozdelením, adaptácia rozdielnych častí regiónu na rôzne prírodné, demografické a hospodárske výzvy (suchá, epidémie, hospodárske výkyvy), Nigéria – príklad vnútorne rozdelenej krajiny
- Stredná Afrika – kolabujúce štáty a súperenie o zdroje surovín, Konžská demokratická republika – tribalizmus a rabovanie prírodného bohatstva
- Východná Afrika – nerovnomerný vývoj regiónu, tlak na pôdu ako príčina genocídnych masakrov, ohniská napätia, konflikty o vodu, Etiópia – ambície regionálnej mocnosti a jej vnútorné problémy
- Južná Afrika - špecifické postavenie JAR v rámci Afriky, JAR ako hospodárske jadro južnej Afriky, perspektívy politického a sociálneho vývoja JAR – dopady pandémie (AIDS, COVID) na vývoj krajín regiónu

#### **Odporúčaná literatúra:**

- Anděl J., Bičík, I., Bláha, J. D. (2019). *Makroregiony světa - nová regionální geografie*. Praha (Karolinum).
- Gurňák D. a kol. (2021). *Geografia Afriky*. Bratislava (Univerzita Komenského v Bratislave).
- Gurňák, D. (2019). *Štáty v premenách storočí - Svetové, európske, slovenské a české dejiny najstarších čias do súčasnosti*. Bratislava (Mapa Slovakia Plus).
- Klíma, J. (2012). *Dějiny Afriky: Vývoj kontinentů, regionů a států*. Praha (Nakladatelství Lidové noviny),
- Nijman, J., Muller, P. O., De Blij, H. (2017). *Geography. Realms, regions and concepts*. New York (John Wiley & Sons).
- Ofori-Amoah, B. (2020). *Africa's Geography. Dynamics of Place, Culture and Economics*. Hoboken (Wiley).
- Rowntree, L., Lewis, M., Price, M., Wyckoff, W. (2015). *Diversity Amid Globalization. World Regions, Environment, Development*. London (Pearson Education).
- Trnovec, S. (Ed.) (2021). *Afrika – neznámy kontinent*. Bratislava (HADART Publishing).  
*Aktuálne vedecké články*

#### **Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:**

slovenský v kombinácii s anglickým (študijná literatúra v anglickom jazyku)

**Poznámky:** predmet sa poskytuje len v letnom semestri

#### **Hodnotenie predmetov**

**Celkový počet hodnotených študentov:**

A	B	C	D	E	FX
<b>Vyučujúci:</b> <i>doc. RNDr. Daniel Gurňák, PhD., RNDr. Katarína Danielová, PhD., Mgr. Gabriel Zubriczký, PhD.</i>					
<b>Dátum poslednej zmeny:</b> 22. augusta 2022					
<b>Schválil:</b> <i>doc. RNDr. František Križan, PhD.</i>					